

Marta Ciemińska

mgr, Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu
ORCID: 0000-0002-1875-9643

I Międzynarodowa Konferencja Naukowa Język – Bezpieczeństwo – Technologia „Języki obce w systemie bezpieczeństwa NATO”

W dniach 24–25 października 2019 r. w murach Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie odbyła się I Międzynarodowa Konferencja Naukowa Język – Bezpieczeństwo – Technologia „Języki obce w systemie bezpieczeństwa NATO”. Głównym inicjatorem wydarzenia było Studium Języków Obcych (SJO) WAT, we współpracy z Wydziałami: Cybernetyki oraz Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania. Ponadto honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor-Komendant WAT gen. bryg. dr hab. inż. Tadeusz Szczurek.

Konferencja miała charakter interdyscyplinarny. W czasie jej trwania poruszono problematykę z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa we współczesnym świecie, efektywności nauczania języków obcych w krajach członkowskich NATO oraz wykorzystania nowoczesnych technologii – także w kontekście rozwijania kompetencji językowych. Celem nadrzędnym było omówienie wyników autorskich badań przeprowadzonych w ramach wspomnianych obszarów tematycznych, jak również wymiana doświadczeń w międzynarodowym gronie. Wśród gości i uczestników znaleźli się przedstawiciele uczelni wojskowych i cywilnych z Polski i krajów sojusznicznych NATO – Belgii, Bułgarii, Czech, Francji, Hiszpanii, Portugalii i Rumunii, w tym liczni praktycy, którzy zajmują się nauczaniem języków obcych zgodnie z normami Porozumienia standaryzacyjnego NATO STANAG 6001. Łącznie w wydarzeniu udział wzięło ponad 50 osób.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał płk dr inż. Artur Król, prorektor ds. wojskowych WAT, który podkreślił wyjątkowy międzynarodowy charakter wydarzenia, jak również możliwość podzielenia się praktycznymi rozwiązaniami. Uczestników powitali również przedstawiciele jednostek odpowiedzialnych za organizację

konferencji: mgr Elżbieta Twardowska, kierownik SJO WAT, płk dr hab. Szymon Mitkow, dziekan Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania oraz dr hab. inż. Kazimierz Worwa, dziekan Wydziału Cybernetyki.

Z wykładem inauguracyjnym *Poland in NATO: Understanding the Alliance* wystąpił dr Grzegorz Kostrzewa-Zorbas z Zakładu Systemów Bezpieczeństwa Wydziału Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania WAT, szczegółowo przedstawiając korzyści członkostwa Polski w NATO, m.in. w kontekście obronności kraju i udziału w operacjach międzynarodowych, co wiąże się z koniecznością opanowania języka kraju sojuszniczego. Obok rozwijania znajomości specjalistycznej terminologii, integralną częścią uczenia się języka obcego w czasie pełnienia służby poza granicami Polski staje się niewątpliwie kompetencja kulturowa, która odgrywa istotną rolę w kształtowaniu tożsamości człowieka. Konieczne jest zatem propagowanie postawy otwartości na język i kulturę państw sojuszniczych, szczególnie wśród personelu wojskowego.

Wykład inauguracyjny dr Grzegorza Kostrzewy-Zorbasa stanowił wartościowy wstęp do pierwszego dnia obrad, który został zdominowany przez zagranicznych prelegentów. W ramach pierwszej sesji plenarnej pt. „Language and the Military”, moderowanej przez płk. dr. inż. Mariusza Gontarczyka, skoncentrowano się na zagadnieniach kształcenia językowego na uczelniach wojskowych: Military Technical Academy “Ferdinand I” (Bukareszt, Rumunia), University of Defence (Brno, Czechy), Academia General Militar (Saragossa, Hiszpania), National Military University (Veliko Tarnovo, Bułgaria) oraz Royal Military Academy (Bruksela, Belgia). Przedstawiciele rumuńskiej Military Technical Academy “Ferdinand I” – prof. Cristian-Emil Moldoveanu oraz PhD Daniela Moldoveanu w swoich wystąpieniach podkreślili potrzebę internacjonalizacji procesów kształcenia na uczelniach wojskowych poprzez efektywną współpracę międzynarodową i wymianę studentów, mające niewątpliwą wpływ na rozwój osobisty i późniejsze zaangażowanie młodego personelu wojskowego w operacje poza granicami kraju. Ponadto Moldoveanu w referacie zatytułowanym *The importance of learning the language of the host country for students taking part in an interantional technical semester* przedstawiła wyniki autorskiego badania, które uwydatniło szereg korzyści wynikających z naturalnej ekspozycji zagranicznych studentów na język i kulturę kraju, w którym przebywają w ramach wymiany międzynarodowej.

Co wpływa na efektywność procesu kształcenia językowego w czeskich Siłach Zbrojnych? Odpowiedzi na to pytanie udzielił z wojskową precyzją płk Vladan Holcner. Z kolei referat płk. Antonio Martinez De Baños Carrillo z Academia General Militar, zatytułowany *Does ESP Have Connection With CLIL Under CEFR And NATO Umbrellas?*, doprowadził do ożywionej dyskusji uczestników konferencji na temat wyzwania, z którymi mierzą się nauczyciele języków obcych dla celów wojskowych. Dotyczą one przede wszystkim doboru metody nauczania języka adekwatnej do natowskich założeń programowych STANAG 6001.

Mgr Vanya Katarska, reprezentantka Wydziału Lotniczego National Military University w Bułgarii, referatem *International Dimensions of an Aeronautical English Syllabus* otworzyła kolejny panel dyskusyjny, dotyczący specjalistycznych programów nauczania języków obcych. Prelegentka rozpoczęła swoje wystąpienie od przykładu katastrofy lotniczej, której jako jedną z przyczyn wskazano błąd

w komunikacji między międzynarodowym personelem lotniczym. Tym samym zwrócono uwagę uczestników konferencji na potrzebę ścisłej współpracy wojskowych uczelni na arenie międzynarodowej przy opracowywaniu programów nauczania języków specjalistycznych. Zdaniem prelegentki, szkolenie z zakresu lotniczego języka obcego powinny niezmiennie cechować trzy komponenty: rozwijanie specyficznych kompetencji językowych, poszerzanie specjalistycznej wiedzy i budowanie świadomości kulturowej, sprzyjającej efektywnej komunikacji w czasie pełnienia służby.

Podczas drugiej sesji plenarnej zostały poruszone aspekty języka wojskowego w świetle nowoczesnych technologii. Wygłoszono następujące referaty:

– *The STANAG 6001-based English curriculum at the Royal Military Academy, Brussels*, Senior Capt Lic Koen Heylen (Royal Military Academy, Bruksela);

– *Virtual Training environments supporter border protection*, płk dr inż. Mariusz Chmielewski (WAT);

– *Digital technologies in the teaching English to military personnel of the Polish Naval Academy*, dr Daria Łęska-Osiak, dr Kazimierz Szczepański (Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni);

– *Headway and Improvement of GMDSS implementing data exchange*, PhD Georgi L. Dimitrov (Nikola Vaptsarov Naval Academy, Warna, Bułgaria);

– *Ensuring international security in the face of the concept of the One Belt, One Road*, mgr Łukasz Kominek (WAT).

Dyskusja dotycząca problematyki szeroko pojętego bezpieczeństwa w kontekście językowym i kulturowym kontynuowana była w drugim dniu konferencji. Rozważania rozpoczął wykład plenarny zatytułowany *Polityczne i wojskowe implikacje wieloznaczności pojęcia wojny*, wygłoszony przez dr. hab. Jerzego Zalewskiego. Trzecia sesja pt. „Polityka Językowa” została przeprowadzona w całości w języku polskim pod przewodnictwem mgr inż. Agaty Jagiełło-Tondery – starszego wykładowcy w SJO WAT, a jednocześnie pomysłodawcy koncepcji konferencji łączącej tematykę z obszaru bezpieczeństwa, językoznawstwa i wykorzystania nowoczesnych technologii. Na wstępie uwaga uczestników skoncentrowała się na referacie dr Marty Wojakowskiej z Kolegium Europejskiego w Natolinie i Wydziału Romanistyki Uniwersytetu Warszawskiego, który poruszał temat różnojęzyczności i interkulturowości, stanowiących aktualne wyzwania dla bezpieczeństwa w Europie. Zdaniem prelegentki promowanie nowego paradygmatu dydaktycznego, łączącego w sobie edukację językową i kulturową, to w głównej mierze zadanie nauczycieli języków obcych. Dr hab. Tomasz Kamiński, prof. WAT i reprezentant Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w wystąpieniu pt. *Język a zawieranie i stosowanie traktatów*, wskazał błędy interpretacyjne pojawiające się w różnych wersjach językowych umów międzynarodowych, a mgr Małgorzata Kochanowicz-Skoczek (WAT) podjęła refleksję nad problematyką zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych. Wystąpienia trzech kolejnych prelegentów oscylowały wokół zagadnień związanych ze współczesną polityką językową bliskiej zagranicy, wygłoszonych w następującej formie:

– *Współczesna polityka językowa na Białorusi*, dr Volha Tratsiak (Uniwersytet Warszawski);

– *Język a bezpieczeństwo narodowe Ukrainy w kontekście wojny hybrydowej z Rosją*, dr Nadia Gergało-Dąbek (Centrum Europy Wschodniej Uniwersytetu Marie Curie-Skłodowskiej w Lublinie);

– *Język jako wyznacznik bezpieczeństwa na obszarze postjugosłowiańskim*, mgr Jarosław Tondera (WIT Szkoła Wyższa pod auspicjami PAN).

Obrady konferencji naukowej zwieńczyła sesja czwarta z udziałem doktorantów – nauczycieli języka angielskiego prowadzących badania naukowe w obszarze kształcenia językowego personelu wojskowego. Sesja zatytułowana „Military Language Instruction” stanowiła okazję sprzyjającą dzieleniu się wiedzą, pomysłami oraz praktycznymi rozwiązaniami w nauczaniu specjalistycznego języka angielskiego dla potrzeb wojska, także z wykorzystaniem e-learningu i nowoczesnych technologii. Raporty i wnioski z przeprowadzonych badań pilotażowych o różnym stopniu zaawansowania zaprezentowali:

– mgr Sylwia Filipczuk-Rosińska (Lotnicza Akademia Wojskowa w Dęblinie), *Achieving STANAG level 3 listening competence by implementing a personally developed lesson concept*. Wnioski: rozwijanie konkretnej umiejętności językowej (np. słuchania) nie może odbywać się wyłącznie w obrębie ćwiczeń ją promujących. Konspekty lekcji języka angielskiego specjalistycznego należy tworzyć w oparciu o trójstopniowy model zajęć języka obcego (opracowany przez prof. Hannę Komorowską) i autentyczne materiały językowe o treści specjalistycznej, co znacząco wpływa na harmonijny rozwój wszystkich kompetencji językowych;

– mgr Rafał Bzdak (SJO WAT), *Officer cadets' language needs at MUT*. Wnioski: istnieje potrzeba stałego monitorowania oczekiwań i motywacji (głównie zawodowych) kadetów uczelni wojskowych i podjęcia ewentualnych działań naprawczych w odniesieniu do założeń programowych kursu językowego;

– mgr Marta Ciemińska (Podhalańska Państwowa Uczelnia Zawodowa w Nowym Targu), *On Developing Effective Strategies for Teaching English to Polish Soldiers*. Wnioski: założenia programowe kursów językowych organizowanych cyklicznie przez resort obrony narodowej powinny uwzględniać potrzebę zaznajomienia żołnierzy ze strategiami uczenia się języków obcych. Świadome dostosowanie strategii do indywidualnych potrzeb i trudności językowych pozwoli na samodzielny i wszechstronny rozwój kompetencji językowych, a czas poświęcony na naukę języka obcego nie będzie czasem straconym;

– mgr Tatiana Kurbanow (SJO WAT), *Online Resources for Military English Training*. Wnioski: wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w kształceniu językowym kadetów uczelni wojskowych zyskuje nieocenioną wartość praktyczną. Przed rodzącym się dylematem odnośnie tego w jaki sposób i w jakim stopniu należy przenieść nauczanie języka obcego do świata wirtualnego, staje każdy współczesny nauczyciel języka obcego dla potrzeb wojska.

Możliwość poruszenia problematyki konferencji w gronie międzynarodowym, wpłynęła na budowanie poczucia integralności, sprawczości i odpowiedzialności za podejmowane rozwiązania pod wspólnym sztandarem: „Język – Bezpieczeństwo – Technologia”. Dobór tematyki wystąpień sprzyjał prowadzeniu ożywionej dyskusji w czasie trwania konferencji oraz w kuluarach. Zaangażowanie uczestników udowodniło potrzebę kontynuacji badań nad ważnymi aspektami bezpieczeństwa we współczesnym świecie, jakimi stały się język i nowe technologie.

Szczególnie cennym komponentem konferencji okazała się wymiana doświadczeń dotyczących sposobu organizowania procesu kształcenia językowego w państwach sojuszniczych. Po wystąpieniach niektórzy prelegenci zauważyli konieczność wprowadzenia zmian systemowych na rzecz długoterminowej poprawy jakości kształcenia. Przyjazna atmosfera wydarzenia sprzyjała także zacieśnieniu współpracy międzynarodowej w ramach wymiany studenckiej, a także próby podjęcia wspólnej pracy badawczej.

Przebieg I edycji międzynarodowej konferencji naukowej w pełni potwierdził istotę i aktualność podjętej problematyki. Uczestnicy docenili wysoki poziom naukowy, ekspercki, ale także organizacyjny wydarzenia. Zgodnie potwierdzono potrzebę spotkań w tym kształcie w kolejnym roku, być może na terytorium innego państwa sojuszniczego.